

SZASZAN TÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvétel:
Egész évre 16 k.
Negyedévre 4 "
Helyben hához hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 "
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 "
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahéttől az
ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatala
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XIX. évfolyam 71. szám.

Nagy-Várad.

Péntek, 1913. március 28.

Drinápolyt pedig nem adjuk!

Ez volt a szabadkőműves ujtörökök jelszava, ezzel fanatizálta a derék Enver bég a jámbor konstantinápolyi népet, ezzel sikerült megbuktatni azt a kormányt, mely belátta a haszontalan vérontás céltalanságát, hajlandó volt böles mérlegelés után Drinápolyt — a szultán valamelyes látszólagos vallási fenntartásának megóvása mellett — a bolgároknak átengedni.

A vitéz Enver bég fényes diadalt aratott — otthon, a volt kormány öreg miniszterei fölött. Aztán elment a csataterre s Gallipoli félszigeten csufos kudarcot vallott. Csataldzsánál is tett némi ártatlan próbálkozást, ott is kikapott. Közben Janina elesett, most rettenetes vérontás után a bevehetetlennek hirdetett Drinápoly is az ellenség martalékává lett s a török nemzet borzalmasan csalódva kérdezheti: Hát ezért kellett az ujtörök szájhősöket megint a nyakunkba venni?

Ha a szabadkőműves ujtörök puccs közbe nem jön, Törökország még a mult évben aránylag tisztességes békét köthetett volna. Megmarad az a presztizse, hogy három erős vára, Drinápoly, Janina és Szkutari közül egyiket sem birták bevenni s ezek békés átengedéséért megfelelő rekompenciákat csikarhatott volna ki. Emlékezzünk csak vissza, micsoda erkölcsi súlya volt és van még ma is annak nálunk, hogy 1849-ben Komáromot az osztrákok nem birták bevenni, hanem az ország általános helyzetére való tekintettel tisztességes föltételek mellett adta át Klapka tábornok! Hány vitézt mentett meg ezzel Klapka

nemcsak a dicsőséges haretéri haláltól, hiszen ez a katonára dicsőség, hanem a bitótól és börtöntől! Hányan lettek közülök később az új Magyarország szorgalmas megalapozói, a kik a komáromi bevehetlen vár emlékéből merítettek erőt munkásságukhoz! Ugyanezt a hatalmas erkölcsi, katonai és nemzeti erőt lehetett volna Törökországnak is megmentenie Drinápolyban és Janinában, míg most Janina a görögök nemzeti önérzetét éleszti, a romba dőlő Drinápoly véres omladékai fölött pedig a bolgárok diadal-mámorából fakadnak a jövőnek olyan képei, a melyek az agyonhajszolt, kifosztott Törökország végső romlásáról beszélnek.

Kellett ez az utolsó, csufos megalázás Törökországnak csak azért, hogy szabadkőműves kormánya legyen?

Hol van most a büszke ujtörök mondás: Drinápolyt pedig nem adjuk?!

Hol van az ujtörökök jogcime arra a forradalomra, melyet támasztottak a négy ellenség által marcangolt hazájukban, ugyszólván az ellenség lőtávolán belül?

Hol van a vitéz Enver bég, a ki olyan délcegen tud lovagolni Konstantinápoly utcáin, de Drinápoly romjain, Csataldzsa sáncain nagy bölesen másokat enged elvérzeni?

A szabadkőművesség meg mutatta Törökországban, mit tud és mit nem tud.

Tud: forradalmat csinálni, lázítani, hazafiakat egymás ellen uszítani, állásokat, jövedelmeket megkaparítani, a más meggyőződésűeket üldözni, türelmetlenül irtani, csatában gyáván megfutni, szóval tudja

kiélni azt az országot, mely elég ostoba volt karmai közé vetni magát.

De nem tud: igazságosan kormányozni, bölesen vezérelni, válságok közt erős szívvel megállani, a közért életet és vért áldozni, szóval nem tud a közönséges, durva üzleti szempont — oh, dehogya! nem tud a legközönségesebb harácsolás, kifosztás színvonala fölé emelkedni egyetlen gondolattal sem.

Drinápolyt nem engedik? Milyen jó porhintés volt ez a naivak számára! Csakhogy ennek a büszke mondásnak a golyók elé tárt mellel kellett volna nyomatékokat adni. Bezzeg most adják Drinápolyt is, hadisarcot is, talán Konstantinápolyt meg a szultán öfelségét is, csak a hatalmat nem adják! Mert a hatalommal hazájuk javára élni — gyávák; de elég élelmesek, hogy élni tudjanak a hatalomból és hazájukból, míg csak ki nem söpri őket a megcsalt, kijátszott török nép boszszuja.

Magyarországon pedig ezalatt suttymban huzódnak és terjeszkednek a hatalom árnyékába az ujtörökök testvérei, a mi jövőnk sirásóink, a magyar nyelven beszélő, de egy csepp vérükkel sem magyar szabadkőművesek.

Akinek szeme van, lásson. Drinápoly égő romjainak lángjai idáig küldik véres sugaraikat.

*

A háborúról szóló tudósításaink a következők:

Háborut akar Oroszország?

Pétervár, márc. 27.

A Pétervári Távirati Iroda jelenti: A külügyminiszterium a *Novoje Vremja* mai vezércikkének azt a passzusát, a melyben a cikk szerzője Szaszanov külügyminiszternek

Keztyük tu h a l m o z o t t r a k t á r m i a t t F e h é r J á n o s
m é r s é k e l t á r o n á r u s i t t a t n a k e l .

Női bőrkezttyü 1-20 K-tól, férfi bőrkezttyü 2 K-tól kaphatók.

kezttyüs és kötszerész üzletében

Saját gyártmányu kezttyük tisztítása 16 fillér.

Saját gyártmányu kezttyük javítása díjtalan.

Bémer-tér (Telefon 419. sz.)

ismételten azt a kijelentést tulajdonítja, hogy Oroszország semmiesetre sem visel háborút, a legkategorikusabban megcáfolja. A hivatalos cáfolat a lapnak ezt az állítását illojális koholmányoknak minősíti, melynek hitelességét semmiféle tanu nem erősítheti meg.

Élelmi szerek osztása Drinápolyban.

Szófia, márc. 27.

A minisztertanács elhatározta, hogy a drinápolyi szegények között vallás és nemzetiségi különbség nélkül százezer frank értékű lisztet, valamint huszezer frank értékű sót, cukrot és élelmiszert oszt ki.

Attasék és hírlapírók Drinápolyban.

Szófia, márc. 27.

A katonai attasék és haditudósítók északa különvonattal Drinápolyba utaztak.

Csataldzsa bevétele.

London, márc. 27.

Az itteni bolgár követ táviratot kapott, amely szerint Csataldzsa két napi rendkívül elkeseredett harc után a bolgárok kezébe esett.

Konstantinápoly, márc. 27.

Öt nap óta az egész csataldzsa vonalon véres harcok folynak, amelyek a törökökre nézve nagyon kedvezőtlen fordulatot vettek. A centrumban álló második hadtestet a bolgárok mult kedden óriás veszteséggel visszavonulásra kényszerítették. A Mahmud basa parancsnoksága alatt álló jobbszárny rendkívül elkeseredett szuronyharcot folytat az offenzívában lévő bolgárok ellen. A bolgárok a bal török szárny ellen

is megkezdtek az offenzívát és az egész sereget visszavonulásra kényszerítették. Teljesen megbízható forrásból jelentik, hogy a bolgárok a török centrumot és jobbszárnyat teljesen megverték s ez a két hadsereg rendetlenül vonul vissza. A csataldzsa nagy vereségnek hirt a fővárosban óriás rémületet keltett, s valószínűleg befolyással lesz a kabinet állására is. Hir szerint Hadzi Adil bég belügyminiszter, aki legelsősorban követelte a csataldzsa előre nyomulást, már beadta lemondását.

Szkutari sorsa.

Cetinje, márc. 27.

A hivatalos lap jelenti, hogy ma délután négy órakor lejár az a határidő, amelyet Szkutari polgári lakosságának elvonulására a király megengedett. A főparancsnok azt az utasítást kapta, hogy a határidő után azonnal újra kezdje meg a város bombázását.

Az albán kérdés.

London, márc. 27.

A Reuter-ügynökség értesülése szerint a tegnapi délután tartott nagykövetségi tanácskozáson Ausztria s Magyarország javaslatát Albánia határait illetően minden formában elfogadták. A hatalmak belgrádi és cetinjei követei instrukciókat fognak kapni, hogy Szerbia és Montenegró kormányait értesítsék a hatalmak Albánia északi és északkeleti határaitra vonatkozóan hozott határozatáról. Ugy volt, hogy a nagykövetek reuniója ma meg fogja kezdeni Albánia déli határainak megnyitását, de erre már nem volt idő és ez a pont a pénteken tartandó legközelebbi tanácskozáson fog tárgyalásra kerülni. A mai tanácskozás másfél óráig tartott. Az első félóra Misu londoni követ nyilatkozatai-

val telt el, aki részletesen fejtegette kormányának fölfogását a szövetségesek által anektált területeken meglevő román érdekekről, főleg pedig a délalbániai kucoolárok helyzetéről.

Kossuth emlék-lakoma.

Budapest, márc. 27.

Az ellenzéki pártok tegnapi délután félháromkor tartották meg az esztendőnkint szokásos Kossuth-émléklakomát. A függetlenségi párt kettészakadása óta Justhék és Kossuthék külön-külön ünnepelték ezt az évfordulót olyanformán, hogy kölcsönösen küldöttséggel képviseltette magát mindegyik párt a másik lakomáján. Az idén — a sok közös viszontagság és csalódás hatása alatt — összességében melegek az ellenzéki pártok s a mai lakomán nemcsak Kossuthék és Justhék ültek egy asztal mellé, de hozzájuk csatlakozott s velük együtt ünnepelt a pártonkívüli függetlenségi csapat, sőt a néppárt is. A lakomára szóló meghívót mind a négy pártelnök: Kossuth Ferenc, Justh Gyula, Zichy Aladár gróf és Károlyi Mihály is aláírta.

Az ünnepi emlékbeszédet, a Kossuth-serleggel kezében, Bottlik István Kossuthpárti képviselő mondotta. Kossuth nagyságát abban szemléltette, hogy ő nemcsak szabadsághős, de lángeszű politikus is volt, a ki igazát nem a romboló forradalomban, hanem a történelmi fejlődés útján kereste. Kossuthnak eszménye volt a szabadság, de nem az a szabadság, a mely a vihar szárnyain érkezik, hogy megszakítsa a mult fonalát, de az, a mely a jogfolytonosság és a történelmi mult szilárd talajára épít. Kossuthnak a demokrácia is iránytűje volt, de

HÁZASSÁG ÉS FEMINIZMUS.

A modern külföld egyik-másik degenerált államának exotikus agyaiban gyakorta születnek feltűnésre — de egyébre aztán alig — érdemes csodabogarak.

Ezek a bogarak aztán repülnek, zümögnek, aztán megint repülnek és végre a bogarak közös sorsára jutnak: valami falba beleütődnek, nagyot koppannak és azután — elhallgatnak. Szórol-szóra úgy, ahogy Arany János írta.

Némelyiknek azonban felviszi az Isten a dolgát és valami bogártudós kezébe kerül. Ez azután körutrá viszi a szegény csodabogarak és meggazdagodik belőle.

Nálunk is gyakorta lehet látni ilyen külföldi csodabogarakat, még pedig nem vásári bódékban, hanem — máskor — komoly gyűléstermek előadói asztalán, vagy egy-egy különben komoly újság ünnepi hasábjain.

Ennek a gyakori jelenségnek nálunk speciális okai vannak; nevezetesen: 1. elszaporodtak a magántudósok; 2. kevés a fegyelmezett agyu; 3. de annál több a bogaras ember. Így azután nem csoda, hogy nálunk a csodabogaraknak egész légiója röpök.

Egyik helyi lap a husvétii számban

eresztett fel egy ilyen exotikus sárkányt, amelynek természetesen sok bámuloja akadt. Mikor aztán a sárkány lecsapott, kiszült, hogy hamisak — a sárkány fogai. Egy néhányat kihuztunk belőle — mutatóba. Ime:

A csodabogár neve: Házasság és feminizmus. Gazdája: Ibsen Sigurd. (a nagy Ibsen kis fia) Impresszárió: Antal (Adler) Sándor.

1. „A házasság intézménye komoly előnyöket csak a feleségnek és a gyermekeknek nyújt.”

Tehát az, hogy a férfi egy szűkebb közület törvényes és felelős gondozójává válik s egész életére hü társat nyer — az nem komoly előny.

Hogy felületes és léha ficsurból, — ki a könyelműség istenasszonyának oltárán tékozolja ifjúságát, egészségét — tisztes férjje, gyermekek édesapjává s egy kisebb társadalom imperátorává lesz, szintén nem komoly előny.

2. „Gazdasági szempontból a házasság nem előnyös a férfira nézve, mert erotikáját házasságon kívül is kielégítheti.”

Ha ilyenerkölcsű férfiakról vesszük amintát, akkor ez a tétel csakugyan igaz. Csakhogy mivel az ilyen embereket nem férfiaknak hívják. Olyan nevük van, hogy annak jel-

zők nélkül való pusztá kiejtése is mélyen beleesik a büntetőtörvénykönyv §§-aiba.

Mert az élet és a statisztika rendszerint azt bizonyítja, hogy a fiatalok könnyelmű adósságok hinarjából rendszerint a házasság szilárd, biztos talaján lehet valahogy kieviekélni; nemcsak annak, aki a házasságot ilyen biztos kikötőnek tartja, hanem annak is, aki révpárt nélkül, bizonytalan vizeken evezett be erre a védett területre. 100 fiatal férj közül 98 bizonyára azt vallaná, hogy új élete — gazdasági szempontból — határozottan előnyösebb legényéleténél. Vannak kivételek, — úgy látszik — de azokat tisztelet helyett egyéb illeti a jelen esetben.

3. „A házasság relative több szabadságot ad a nőnek, a férfi szabadságát ellenben korlátozza!”

Hol? Mikor? Miért? Talán a történelem előtti időkben volt így, amikor a meghalt férjjel a nejét is eltemették, nehogy kihasználja ezt a szabadságot? Vagy napjainkban van így, amikor a nő férje nélkül nem mehet színházba, bálba, hangversenyre, sőt még hivatalosan látogatóba sem; ellenben a férj minden fizikai korlátozás nélkül végig járhatja a hangverseny termeit nyilvános parkettjétől kezdve a chambre separék lefüggönyözött rejtékhelyéig, sőt azon is túl az összes nyilvános és nem nyilvános helyek

Legszebb és legdivatosabb női kalapokat a tavaszi idényre olcsón WEINBERGERNÉ női kalap divattermében lehet beszerezni.
Teleky-u. 5. sz. a Városház mellett.
Alakítások és javítások elfogadtatnak.

nem az, a mely polgárháborun és nyaktilon át viszi győzelemre zászlaját, hanem az, a mely a társadalmi osztályok megértései, a nemzet érzelmi egybeforradásán s a köznevelési szervezeti erején nyugszik.

Bottlik beszédében célzást tett az ellenzéki pártok egyesülésének szükségére is.

Az egyfolytában való oktatás.

Az iskolaszék ülése.

Nagyvárad város iskolaszéke tegnap délután érdekes ülést tartott, amelyen betöltötték a polgári leányiskolánál a helyettes tanítói állást.

Legérdekesebb tárgya volt az ülésnek az egyfolytában való oktatás kérdése. A kultuszminiszter ugyanis nem engedélyezi az elemi iskolákban az egyfolytában való oktatást.

A vita folyamán dr. Edelmann Menyhért a „mi, tudósok“ megszokott modorában szólalt fel s azt hangoztatta, hogy a tudomány, a paedagogia, az orvosok és érdekeltek tanfelfogások megállapították az egyfolytában való oktatás feltétlen előnyeit, a maradi, ósdi, kulturátlan, elavult felfogással szemben, amely a megosztott tanítás mellett foglal állást.

Erre az elbizakodott hangra nagyon kapóra jött egy régi tanár és egy polgári iskolai igazgató, tehát a gyakorlati tanítással foglalkozó két paedagogus ellenkező irányú felszólalása, akik tapasztalatra támaszkodva mutattak rá az egyfolytában való oktatás hátrányaira.

Edelmann dr és társai ugyanis abban a hibában leledzenek, hogy amit ők helyesnek vélnek, az mindjárt „a tudomány“ álta, elfogadott álláspont, mint ahogy a most említett kérdésben is azokat egyszerűen nem

létezőknek tekintik, legalább tudományos és paedagogiai szempontokból, akik másként mernék gondolkozni és egyszerűen nem vesznek róla tudomást, hogy az oktatás helyes beosztásáról egész irodalom keletkezett, s mindkét oldalon nagy tudósok és paedagogusok fejtik ki érveik sokaságát.

Éppen így megoszlik az orvosok véleménye a kérdésben, kivéve a páholy kötelekébe tartozó orvosokat.

Na persze, a többiek, azok kulturátlanok és maradiak.

Nagy-Várad város iskolaszéke tegnap délután ülést tartott dr. Thury László elnöke alatt.

A választás.

A községi polgári fiúiskolánál megüresedett rendes tanszék betöltése volt soron, azonban csak két pályázó volt: *Kopácsy Béla* tanítójelölt, aki már szeptember óta ideiglenesen működik a nagyvárad polgári iskolánál és *Molnár Béla* póstyéni polg. iskolai tanító.

Többek hozzászólása után az iskolaszék kimondta, hogy ragaszkodik azon előbbeni álláspontjához, miszerint csak júliusban tölti be az állást, addig a választást elhalasztotta.

A polgári leányiskolánál megüresedett segédtanítói állásra öten pályáztak: *Fortinger Etel* (Lugos), *Magyar Mária* (Pozsony), *Poynár Ilona* (Nagyvárad, már mint ideiglenes működik), *Reichard Erzsébet* (Nagyvárad, már szintén itt működik), *Székely (Klein) Mária* (Budapest).

Titkos szavazással, az összes beadott 34 szavazattal *Poynár Ilona* választott meg.

A miniszter nem engedi.

Az igazgatói stb. jelentések után előterjesztették a kultuszminiszter leiratát, amely szerint az elemi iskolákban az egyfolytában délelőtti való oktatást paedagogiai és egészségi szempontokból nem engedi, csak kivé-

telképen ott, ahol az iskolába járók háromnegyed része 3 kilométernyire lakik. Kivételesen azonban a jelea tanév végéig megengedi a nagyvárad községi iskolákban az egyfolytában való oktatást.

A gyermektanulmányi társaság kérte Nagyvárad város törvényhatóságát, hogy irjon fel a miniszterhez rendeletének visszavonása iránt. Beterjeszti a társaság, hogy a nagyvárad tanuló szüleinek nagyrésze: 2092-ből 1381 az egyfolytában való oktatást kívánja s csak 711 szülő nyilatkozott az osztott délelőtti és délutáni tanítás mellett.

A tantestületek is a délelőtti oktatás mellett érvelnek.

Az előterjesztés után az elnök hivatkozva a szaktestületek véleményére, az elnökség nevében javasolja, hogy az egyfolytában való oktatást követeljük. Az elnökség irjon fel, hogy hagyja meg a jogot a városnak, hogy maga határozzon. A szülők legilletékesebbek nyilatkozni s ezek háromnegyed része az egyfolytában való oktatás mellett van. A 700, aki ellene nyilatkozott, jobbra a szegényebb szülők, akik örülnének, ha gyermekeiktől délutánra is megszabadulnának. Gondoskodni kell azonban, hogy napközi otthonok legyenek minden iskolánál s a gyermekekre délután ott gondot viseljenek. Ezt is vegyék fel a felterjesztésbe.

Huzella Gyula azt fejtegette, hogy ma már más a gyermek, mint régen. A mai gyermek agya finomabb, agya terheltebb. (Közbeszólás: Az a baj!) Ma nem szabad a gyermek agyát megtönni. Pártolja az elnökség javaslatát.

Dr. *Edelmann Menyhért* a tudományra, a paedagogiára, az orvosokra, a tantestületre hivatkozik, amelyek megállapították a kulturátlansággal szemben az egyfolytában való oktatás feltétlen előnyeit. Csak megrögzött rossz szokásból ragaszkodnak az osztott tanításhoz.

Kappel György reáltanár kifogásolja, hogy 8-tól 12, sőt déli 1 óráig is egyfolytában legyenek a kis gyermekek az iskolában, s 40-50 gyermeket 4-5 óráig tartsanak egy teremben. A mi iskoláink nincsenek úgy berendezve, mint a nyugati külföldön. 2-3 órán át megromlik a levegő, rettenetes büz lesz a teremben. A tantermeket az egyfolytában oktatásra át kellene alakítani. Ő 33 éve tanít s tapasztalta, hogy még nagynál is, de kis gyermeknél még jobban tönkre teszi ez a tüdőt. Ma is sok a betegség, hátha még 5 óráig lesznek a kicsinyek ilyen levegőben. Ezért nem helyesli az egyfolytában való oktatást.

Dr. *Vucskics Gyula* csak Edelmann beszédjének tenorja miatt szólal fel. A miniszter bizonyára meghallgatta a szakférfiakat, szaktestületeket s ezek véleménye alapján adta ki rendeletét. Mikor az ország legelső pedagógiai és közegészségügyi testületei is meg lettek hallgatva, ott sértőleg, kulturátlanság stb. jelzőkkel nyilatkozni a rendeletéről és az ellenvéleményen levőkről az iskolaszéken nem lehet. Azt értené, ha a szülők gazdasági érdekeit meg a tanítók előnyeit hozzák fel indokul, de nem amiket Edelmann és a Gyermekvédelmi Társaság mondanak.

Gábel Jakab is hibáztatja azt a hangot, amelyet Edelmann használt. Maradisággal, kulturátlansággal tisztelte meg Edelmann az ellenkező véleményűeket s ő mégis ellenkező vélemény mellett van. 5 óráig egy teremben

minden zegét-zugát?! Kinek a számára van tehát a házasság parcellája elkorlátozva? Ugy látjuk, nem a férfi az!

4. „Magánvagyonnal nem rendelkező hivatalnokok, katonatisztek, orvosok, jogászok, művészek, írók és tudományos pályákon élők házassága a legnagyobb oktalanság.“

Nos hát ez már nem a kritikus boncasztalára tartozik, hanem a királyi ügyészére. Mert a ki ilyet ír, az lázít egy állami intézmény ellen és megérdemli, hogy vele ne csak az olvasó közönség, hanem a királyi törvényszék is foglalkozzék.

5. Végül a morál: „örvendetes volna, ha magasabb szellemi érdekekért küzdő emberek önkéntes coelibátust fogadnának, mert így sok, máskülönben halálra ítélt kulturérték lenne megmenthető.“

Ime az alaptétel helytelensége micsoda következtetésre viszi ezt a szerencsétlen magántudóst. Hát ő talán soha sem hallotta, hogy a legnagyobb költőket, államférfiakat, tudósokat, művészeket, csillagászokat, bölcselőket igen sok esetben egy nő inspirálta mind tökéletesebb és tökéletesebb alkotásokra. Azt sem hallotta, hogy az utódok biztosítása adja meg a tulajdonképpeni tartalmát a családi életnek. Ez teszi hasznos, munkás

tagjává a társadalomnak a férfit, tisztcsaládanyává és nemes erényekben tündöklő háziasszonyává a nőt!

S ha a gyermekáldás gondolai a szegényebb középosztály tagjaira talán a kelleténél súlyosabban fekszenek rá, ebből semmi esetre sem azt a tanulságot kell levonni, hogy tehát fogadjunk coelibátust mi férfiak, hanem álljunk össze mi férfiak és nők és segítsük a családot a mai nehéz gazdasági harcban.

Ezt a következtetést vonta le a magyar kormány, amikor a családi pótlékról szóló törvényt, a jelenkor legigazságosabb törvényét megalkotta s azt a konkluziót vonta le ennek a derék városnak intelligens közönsége, amikor a pótlék áldásait tekintet nélkül a gyermekek számára, korlátlanul kiterjesztette.

Ezt a példát követte Temesvár, Pécs, Kolozsvár, Kassa és a többi magyar városok, Magyarország példáját utánozzák Ausztria, Németország, Anglia, a Balkán és más művelt névre igényt tartó európai államok — köztük első sorban Franciaország — hadd induljon már egyszer világhódító körutra egy becsületes eszme is, annyi sok becsületes gondolat után.

Soós Gábor.

Valódi Mauthner-féle gazdasági, vetemény és virágmagvak

hatóságilag megvizsgálva, ólomzárolt zsákokban, legjutányosabban

Mezey János és Tsa cégnél Nagyvárad, Sz. László-tér, Teleki-u. sarok.

Telefon 249.

tartani kis gyermekeket, 5 perces szünettel, a kultura barbarizmusa, visszaélés. 11 órától már alusznak a gyermekek, elfáradtak, jobban, mint délután. Aki nem így gondolkodik, mint Edelmán, azt is a tiszta meggyőződés vezetheti. Különbözik meg van győződve, hogy a miniszter nem is engedi meg az egyfolytában való oktatást.

Materny Imrét a tapasztalat győzte meg az egyfolytában való oktatás helyességéről; azt nem érzi meg hátrányosan a gyermek. Hanem adjanak 5 perc helyett 15 perces szünetet.

Elnök reflektált az elhangzott beszédekre, amely után a többség elhatározta, hogy javasolja a törvényhatóságnak, miszerint írjon fel az egyfolytában való oktatás mellett a kultuszminiszterhez.

*

A Bodnár János lemondása folytán megüresedett tanítói állásra a pályázatot június végére írják ki s az állást szeptember 1-én kell elfoglalni.

Apróbb folyó ügyek elintézése után az ülés véget ért.

Katholikus Népszövetség Székelyhidon.

Husvét másodnapján tartotta a kath. népszövetségi szorvezet alakuló gyűlését az Érmellék virágzó központján, Székelyhidon. A délutáni isteni tisztelet után az érdeklődők nagy száma lepte el az iskola udvarát, ahol az alakuló gyűlést tartották.

Három órakor Hágen Ferenc plebános az emelvényre lépett és miután üdvözölte a jelenlévőket és bemutatta az alkalmi szónokokat, a gyűlést megnyitotta. Az első szónok volt Szalánczy Andor, az Országos Kath. Népszövetség titkára, a ki igen ügyesen ismertette a kath. népszövetség céljait, hasznát és nagy szükségességét a mai korban. A kiváló népszónokot, a ki humoros példák-
kal és hasonlatokkal fűszerezte beszédjét, mindvégig a legnagyobb figyelemmel és tetszéssel hallgatták.

Utána Fetzter József debreceni káplán azt fejtegette, hogy a kereszténység ellenségei azzal akarják a népszövetséget lehetlenné tenni, hogy úgy tüntetik fel azt, mintha a papok a maguk érdekében találták ki. Kifejti a beszédjében, hogy nem papok, hanem buzgó keresztény emberek létesítették a népszövetséget, a melynek célja a nép anyagi és szellemi javának előmozdítása és a keresztény szellem megerősödése.

Fetzter József után a debreceni Kath. Népszövetség lelkes igazgatója Kresznerich György beszélt a szabadkőművesekről és a szociáldemokratákról, mint minden pozitív hitnek ellenségeiről, akik fel akarják forgatni a mai társadalmi és erkölcsi rendet, hogy azok romjain felépítsék a maguk zsarnoki uralmát. A szabadkőművesek és szociáldemokraták sajtó organumából vett idézetekkel kimutatta, hogy ellenségei minden vallásnak, de elsősorban a katolikus vallás megdöntésére törekcszenek, mert ez a mai társadalmi rendnek és békének leghatalmasabb öre; úgy vélekednek, ha ezt sikerülne megdönteni a többi felekezetekkel gyermek dolog volna elbánni.

Az utolsó szónok Domanek Pál Terézianumi prefektus egy kis elbeszéléssel ügyesen ecsetelte azt a kiszámíthatatlan rombolást, amit a rossz sajtó termékek évszázadokon át véghez visznek az emberek lelkében.

Majd Hágen plebános, a székelyhidi népszövetség igazgatója, a népszövetséget megalakultnak mondta ki és indítványozta, hogy az alakuló gyűlés az egyházmegye főpásztorának és a központnak sürgönyileg fejezze ki törhetetlen ragaszkodását és hódoló tiszteletét, az indítványt a gyűlés lelkesedéssel fogadta.

Végül az igazgató miután a székelyhidi kath. népszövetség nevében hálás köszönetet mondott az alkalmi szónokoknak és a hivatást a népszövetségbe való belépésre buzdította, a gyűlést bezárta.

Titokzatos ujságiró.

A rendőrség figyelmébe.

*

Napok óta egy jólöltözött, bőbeszédű ur zsebél végig a nagyváradai uri portákat. A sok szaladgáló szélhámos között nem ő az első és nem is az utolsó, aki alaposan megszedi magát, aztán tovább áll valamelyik más városba.

Lehet, hogy még mindig itt üzi kisedet játékait, azért sietünk felhívni ugy a közönség, mint pedig a rendőrség figyelmét erre a titokzatos urra, aki ujságirónak adja ki magát, megszedíti áldozatait a szavak, nevek, előkelőségek tömeges felsorolásával és mit tehet mást szegény pasas: fizet. Aláírják a finom nyomású gyűjtőívet, már csak azért is, hogy egy lapra kerüljön a nevük a főispán, a püspök s más notabilitások neveivel.

A szélhámos álujságiró már igen sok embert pumpolt meg. Előadja, hogy ő X. Y. fővárosi ujságiró s a Vöröskereszt Egylet megbízásából anyagi segítséget gyűjt az egy-let humanus céljaira.

— Itt Nagyváradon gr. Széchényi Miklós püspök védnöksége alatt folyik a gyűjtés s a kegyelmes ur ajánló levele itt van a zsebében.

Ezt szokta mondani. Elővette a gyűjtőívet, amelyen — szemtanuk állítása szerint — rajta volt dr. Miskolczy Ferenc, Hlatky Endre, báró Stummer Károly, báró Szentkereszty, gróf Széchényi Miklós, Rimler Károly, Nemes Ármin és sok más név. A nevek után kisebb nagyobb összegek álltak.

A megszorított ember természetesen nem akart kitérni a jótékonyág elől, amikor ilyen lista szerepel előtte. A gyűjtő ur pedig sietett kijelenteni:

— Ami az összeg nagyságát illeti, azt egészen az ön jószívűsége határozza meg. Azonban kijelentem, hogy hálás örömmel fogadjuk a legkisebb adományt is.

Igy szedett össze — papíron — egypár ezer koronát. Egyik előfizetőnk előtt azonban gyanus volt a dolog s felhívta reá figyelmünket.

Nyomban utána jártunk a titokzatos ur manipulációinak és figyelmeztetjük a közönséget, hogy ne üljön fel a szélhámosnak.

A rendőrségen ugyanis minden komoly gyűjtést be kell jelenteni. Az engedélyt a belügyminiszter adja ki s az illető város rendségének azt okvetlenül láttamoznia kell. Már pedig a rendőrségen a Vöröskereszt-egylet gyűjtőívével senki sem jelentkezett. Ennél fogva az illető feltétlenül görbe uton jár.

De megkérdeztük a püspöki aulát is. Hátha itt tudnak valamit a dologról.

Azonban itt is kijelentették, hogy sem a püspöknek, sem az udvarnak ilyen védnökségről és e védnökség égisze alatt folyamatban lévő gyűjtésről tudomása nincs. Nem kapott senki sem felhatalmazást arra, hogy a püspök neve alatt adományokat gyűjtsön.

Tehát ha ez a jólöltözött álhírlapiró valahol jelentkezik, tessék egész nyugodtan a rendőrségre telefonálni.

Megkerült podgyászok.

Az ügyetlen hordárok.

Tegnapi számunkban megírtuk, hogy Fráter Barnabás alispán és Morvay Zsigmond országgyűlési képviselő utipodgyászai ismeretlen módon eltűntek a pályaudvarról. A pályaudvaron rögtönözött keresés nem járt eredménnyel. Annál nagyobb ambícióval dolgozott a rendőrség, ahol a nyomozást Vass Károly detektívnek osztották ki. Még a tegnapi nap folyamán tisztázódott az egész rejtélyesnek látszó dolog.

A zavart a pályaudvari hordárok idézték elő és csupán Vass Károly ügyességén mult, hogy a drága podgyászok el nem veszték. A nyomozás folyamán megállapították, hogy már a megérkezéskor kellemetlen dolog történt. A hordárok ugyanis a Fráter Barnabás és Morvay Zsigmond podgyászait egy huszár-főhadnagy csomagjai helyett hordták le és pakolták fel egy kétfogatu bérkocsira. A főhadnagy mit sem tudott róla, hogy az ő holmijai közé idegen dolgokat raktak fel, felült a kocsira és elhajtattott. Odahaza a podgyászokat lerakták anélkül, hogy a huszártiszt átnézte volna. Természetesen tegnap már tisztázódott a helyzet és a főhadnagy visszaküldte a csomagokat, melyek az ő tudta nélkül a hordárok ügyetlensége folytán jutottak hozzá.

A nagyobb baj még ezután következett. A csomagok közül hiányzott kettő és pedig a két legértékesebb doboz. Az egyik dobozban voltak a családi antik ékszerek, melyeknek értékük meghaladja a 20.000 koronát. Hiába való volt minden kutatás, erről a két dobozról nem tudott senki semmit. Most már a nyomozás a vonaton folyt tovább. Már kedden este telefonáltak minden állomásra, hogy a megjelölt első osztályu kocsiban minden podgyászt foglaljanak le.

Kolozsváron tul kapták meg a rendeletet a kalauzok. Nyomban felkeresték a szakaszt és szerencsére mindkét dobozt meg is találták.

Vass detektív telefonált a brassói rendőrségnek is, honnan a detektívek azonnal a pályaudvarra siettek és a kalauzoktól átvették a két dobozt. A brassói rendőrség távirati uton értesítette a nagyváradai rendőrséget, hogy a két doboz megvan és hogy utnak indították. Tegnap délután már kint járt Vass Károly a pályaudvaron, de a csomagok nem érkeztek meg. Éjjel ismét kint volt Vass Károly.

Tegnap este még nem lehetett tudni, hogy sértetlen-e a két doboz. Nem lehet tudni, hogy nem-e dezsmálták meg az értékes holmikát. Az esetről értesítették Fráter Barnabás alispánt és Morvay Zsigmond képviselőt. Most érhető izgatottsággal várják, hogy vajjon épségben kerülnek-e vissza az ősi családi ereklye-ékszerek.

Lukács Bécsben. Lukács László miniszterelnök, a ki befejezte lovranei üdülését, előre megállapított program szerint Bécsbe utazik. Valószínű, hogy látogatást tesz a külügyminiszternél, akivel külső politikai kérdésekben folytat megbeszélést.

Csökmő vasutat épít.

Veszedelmes képviselőtestületi határozat.

Nagyon üdvös dolog, hogy a képviselőtestület határozatai nem hajthatók azonnal végre, hanem felettes fórumai előbb alaposan átvizsgálják azokat, mert bizony nem egyszer juttatná esődbe valami buzgó képviselőtestület a községét, melynek vezetése rá van bízva. Ilyen veszedelmes határozatot hozott tegnap a csökmői képviselőtestület, mely ha keresztülmenne a vármegyén és a miniszteriumban, a jómódu Csökmő nyöghetne az elviselhetetlen terhek alatt. A tulbuzgó határozat egy vasut építésére vonatkozik.

A Gerstner Megyeri és Szunyogh vasutépítő cég ugyanis felajánlotta Csökmő községének, hogy Csökmőtől Komádiig egy vasutvonalat épít. Az ut 12,5 kilométer. Ez a vasut kizárólag Csökmő és Komádi érdekeit szolgálná ugyan, azonban a két község nyeresége egyáltalán nem áll arányban azzal a rengeteg anyagi áldozattal, amit a vasut megkíván. A cég ugyanis csekély 200,000 koronát kért a községtől. Ha tekintetbe vesszük, hogy ennek az óriási összegnek az évi törlesztése a községi adót 72 százalékról egyszerre 157 százalékra emeli fel és ha tekintetbe vesszük, hogy ennek ellenében alig nyer valamit a község, könnyen megmagyarázhatjuk azt a nagy ellentétet, amit ebben a dologban tegnap a csökmői képviselőtestület intelligenciája kifejtett.

Tegnap hívták egybe ugyanis a képviselő testületet, hogy szavazzon a hozzájárulás felett. A képviselőtestületben megjelentek a községhez tartozó uradalmak intézői is, akik igen élénk vitát provokáltak a vasut dolgában. A 200.000 korona hozzájárulás megszavazása ellen különösen exponálta magát Péchy József gyógyszerész, aki elismerte, hogy a vasut igen fontos eszköz és az a fejlődést van hivatva előmozdítani. Azonban ennek az ára Csökmő esődjét jelenti. Az új vasut ugyanis Csökmőt Komádival kötné össze, mely Csökmőtől 12 kilométerre van. Ma Csökmő legközelebbi vasuti állomása Szegehalom, mely Csökmőtől csak pár kilométerre van. Ezt a pár kilométert pedig mindenki meg teszi szívesebben, mint évenként 75 százalék pótdóttóbbletet fizessen. A község akkor is igen bőkezűen támogatja a vasutat, ha csak 50.000 koronát szavaz meg.

A káptalani intézők és bérlők mindnyájan ellene voltak az abszurd kérelemnek és egyáltalán nem voltak hajlandók a horribilis összeget megszavazni. Egyhangulag indítványozták, hogy ne is foglalkozzék a község a dologgal, mert semmi értelme sincs. Hogy mennyire nem praktikus a vasut, bizonyítja az is, hogy éppen Szegehalom talán a legjobban érdekelt közeli község, egyáltalán hallani sem akar a hozzájárulásról.

Végül is szavazásra került a sor. A képviselőtestület 8 szavazattal elfogadta a 200000 korona megszavazása iránt tett javaslatot. A határozat nemcsak az ellene szavazottak körében, de az egész csökmői gazdaközönség körében roppant nagy ellenszennvel találkozott. A lakosság fel van háborodva a határozat ellen, mert félnek tőle, hogy a vármegyén keresztül tudják forszírozni a jóváhagyást, ami a gazdák vagyoni romlását jelentené.

Már tegnap délután megindult a mozgalom, melynek célja a veszedelmes határozat megváltoztatása. A napokban közszelemlére fogják kitenni a határozatot és akkor nyomban be fogják adni ellene a felebbezéseket is.

RIADALOM a kártyaszobákban.

Razziát tartott a rendőrség.

*

Szokatlan razziára határozta el magát tegnap a rendőrség. Detektívek és rendőrtisztek jelentek meg a kávéházak kártyaszobáiban, szétugrasztottak egy pár kártyabandát, lefoglalták egy hazárdjáték bankját. A civilruhás detektívek és rendőrtisztek megjelenése mindenütt óriási konsternációt keltett, a beteges hazárdjátékosok ijedten rezentek össze, görbült ujjakkal kapkodtak a pénz után s fekete gyűlölet lángja lobogott szemükben, amikor kivonultak a rendőrség emberei.

A razziát maga Gerő Ármin főkapitány rendelte el a délután folyamán. A főkapitányhoz az utóbbi időben tömegesen érkeztek feljelentések, panaszok. Letört családapák, könnyelmű hivatalnokok sirták el szomorú kártyatragédiáikat. Gerő Ármin meguntta ezt a sok kesergést és váratlanul a kártyaszobákra eresztette embereit.

Jánossy Gyula főkapitány-helyettes szobájában délután 5 órakor volt a bizalmas megbeszélés. Ekkor osztották ki a rendőrtisztek és detektívek között a kávéházakat. Esti 6 óra után a razziára indultak: Egely Lajos, Bodó László, Ehrlich Imre, Dienes, Vass és Kelemen detektívek.

A razzia nem hozott valami különös és meglepő eredményt. A kártyaszobák meleg villanyfénye alatt sápadt kishivatalnokok görnyedtek, a zöld asztalon nem is sárga aranyak, hanem szürke ötkoronások gurultak. Látni kellett szegény páriákat, amint utána kaptak nyomorult 40—50 koronáknak.

A kövér és piros disznókereskedők nevettek, hogy rengett a hasuk bele. Nevettek azon, hogy őket hazárdjátékon akarták rajtasipni. A jogászok önérzetesen felpattantak, lovagias gesztusok kíséretében kérték ki maguknak a gyanúsítást, de azért szépen előadták a makaó kártyát.

Voltak emberek, akik szégyelték magukat. Jámbor vidéki lelkük először élte át ezt az izgalmas percet, amikor a hideg, nyugodt és biztos fellépésű detektívek elkobozták az ember pénzét, beseprik a bankot és felírják az ember becsületes nevét és lakását.

A razzián azt tapasztalták, hogy még a kártyaszobákban is vékonyan folyik az arany, sőt alig-alig akad egy tizkoronás. Papírpénz is kevés van, nagyobbreszt apró koronákkal játszanak a híres hazardőrök. Jha! bizony, nagy a pénzsűke.

Az egyik bordó-tapétás helyiségben lefoglaltak egy makaó-bankot. 816 korona volt benne. Csekélység. Máskor ugyanazok a kupecsek és cukorügynökök ezekben játszottak.

Nem hisszük, hogy ennek a razziának volna valami komoly eredménye. Először is nagyon ritkán van, másodsor pedig a be-tegséget nem olyan könnyen lehet az emberekből kipusztítani. Tessék többször tartani razziát és szigorú büntetést mérni a kártyázókra: akkor talán egy időre megszűnik a hazárdjáték.

..HIREK..

...

* A táborig püspök köruton.

Bjelik Imre felszentelt püspök, apostoli helynök, nagyvárad kanonok, ki a mult évben Magyarországon végzett nagyobb hivatalos körutat, most Ausztriában kezdte meg hivatalos szemle- és bérma körutját. Ezuttal a gráci, innsbrucki és raguzai hadtestparancsnokságok területét látogatja meg, megvizsgálja a cs. és kir. katonai lelkészségeket és a hadi tengerészetet valamint a katonai kórházakat, nevelőintézeteket s ez utóbbiakban egyuttal kiosztja a bérmlás szentségét. A táborig püspök hivatalos körutja öt hétre terjed s május elején ér véget, amikor visszatér székhelyére Bécsbe.

* **Egyházmegyei hírek.** A Molnár Jánosnak orosházai plébánossá történt kinevezésével megüresedett szentjobbi plébániát — kegyuri bemutatás alapján — Gahier Mihály békéscsabai káplán nyerte el, kinek helyébe a főpásztor Cercek Gusztáv debreceni káplánt nevezte ki, debreceni káplánnak pedig Rákossy Theodor orosházai segédlelkészt küldte.

* **Adomány a Mensa-nak.** Az „Egyesült Biharmegyei Bank és Központi Takarékpénztár r.-t.” mult évi üzleti nyereségéből 50 koronát adományozott a jogakadémia „Mensa”-ja javára. A kegyes adományért hálás köszönetet mond a dékáni hivatal.

* **Eljegyzés.** Széll Ilonka Hajdunánás, ifj. Mártonffy Zoltán Nagyvárad, jegyesek 1913. március hó.

* **Széll Kálmán megházasodott.** A Nemzeti Kaszinónak szenzációja van: Széll Kálmán megházasodott. A színészvilágnak is szenzációja van: Tóth Stefi kegyelmes asszony lett. Valóság, amit a színházi világ benfentesei előre megjósoltak: Magyarország volt miniszterelnöke feleségül vette azt a színésznőt, akihez már régóta számos évi barátság fűzte. Az új kegyelmes asszony, Tóth Stefi, igen csinos, jókedvű szőke hölgy most mintegy harminc éves. Legutóbb a Vigszínház-nak volt tagja egy évig az 1910—11. szezonon keresztül. De vigszínházi szerződése két évvel ezelőtt megszűnt, azóta visszavonult a magánéletbe. Széll Kálmánnak ez a második házassága. Első felesége tudvalevően Vörösmarty Ilona volt, Vörösmarty Mihálynak a leánya.

* **A szállósi szövetkezet.** Lapunk ez év január 28-iki számában egy szállósi levél alapján megírtuk, hogy a városi szállósi szövetkezet egy tanítótól a rendesnél több kamatot szedett. Az illető tanítónak a tegnapi napon a szerkesztőségünkhöz írt levele alapján készséggel közöljük, hogy a hibás kamatszámolás tévedésből történt, annál is inkább, mert maga az illető tanító bizonyítja a banknak „a legrendesebb mederben való haladását és humanitását.”

* **Kivégeztek egy tartalékos káplárt.** Troppauból jelentik: A Rudolf-kaszárnyában ma reggel hét órakor kivégezték Bagacs János tartalékos káplárt, aki néhány nappal ezelőtt gyakorló menetelés közben Schramek Rudolf főhadnagyot agyonlőtte. Ma reggel öt órakor katonai bizottság ment be az elítélt cellájába, ahol még egyszer kihirdette neki a halálos ítéletet. Bagacs

elsápadt és összereszt. Az ítélet fölolvassása után a börtönparancsnok átadta az ítéletet a hóhérnak, aki két segédjével az ítélt kezét megkötözte és a kaszárnya udvarán felállított akasztóházhoz vitte. Az udvaron gyalogosokból négyzög volt felállítva, amelybe Bagacs Jánost bevitték. Itt még egyszer kihirdették az ítéletet, amire megperdültek a dobok s az ítéletet végrehajtották. A halál két perc múlva következett el.

*** Rosen Mihály anyja megke- rült.** A híres betörő, aki a félvilágot bejárta, több nyelvet beszél és siketnémaságával már többször felültette a rendőrségeket, jelenleg a nagyváradai hűs toloncházban szívja a levegőt. Ezelőtt 14 évvel elszakadt anyjától s azt sem tudta, hogy él-e még. Most aztán magától jelentkezik az anya. Budapestről levelet írt Kemény L. Ignác tb. rendőrkapitánynak, amelyben érdeklődik fia sorsa felől. Ő most becsületes cselédje az ügyvédi kamarának. A fiu megörült az anya levelének és elhatározta, hogy ő maga válaszol neki. — Megírom az anyámnak egész életem történetét, mondotta Kemény kapitánynak, akitől papírt és írónt kért. És most egész nap változatos, izgalmas életrajzát írja.

*** A lakás- és élelmezésügyi bizottság** f. hó 28-án pénteken délután 3 órakor a városháza bizottsági termében ülést tart, melyre a bizottsági tagokat ezuton is meghívom. Gerő Ármin, elnök.

*** Agyonlőtte magát egy Windischgraetz herceg.** Windischgraetz Vince herceg, a kvirináli osztrák és magyar nagykövetségnek attaséja tegnap revolverrel agyonlőtte magát. A fiatal herceg tegnap automobilon a Via Appia Nuován a várostól hét kilométernyire lévő San-Giovaniba hajtatott, a hol az automobilból kiszállt. A sofför negyedórán várakozott s miután aggódott a herceg elmaradása miatt, utána ment s a herceget a domb tövében halva találta. A herceg jobb halántékába furódott a golyó s keze még göresösen szoritotta a revolvert. A herceg az utóbbi időben nagyon súlyos pénzügyi veszteségeket szenvedett.

*** A villamosmű ügyei.** Nagyvárad város villamos művének felügyelő-bizottsága tegnap ülést tartott, amelyen a január és február havi mérlegek tárgyalása kapcsán megelégedéssel vette tudomásul a bizottság, hogy a rossz pénzügyi viszonyok a mű jövedelmességére ez ideig befolyással nem voltak s a bevételek, valamint a jövedelem mindkét hónapban tetemesen emelkedtek. Dacára ennek, tekintettel a helyzetre, a mű kibővítésének, valamint új kábelek fektetésének tárgyalását a felügyelő-bizottság a jövő havi ülésre halasztotta. Egyedül a mű kondenzvíz kérdésének rendezését kívánja a bizottság sürgősen megoldani s szükségesnek tartja, hogy a meglevő vízszervező mű bővítették ki annyira, hogy legalább 360 másodpereliter vizet kaphasson a villamosmű a Pecéből, továbbá a folyton fenyegető vízhiány elkerülésére, tartalékképpen a vízhűtőtorony felállítását ajánlja a városi tanácsnak. Az összes munkálatok 61000 K-t fognak kitenni. Áramfogyasztási kedvezményeket tárgyalt még a bizottság. Új fogyasztóknak jelentette be az igazgató a várad-velencei pályaudvart 15 izzólámpával s több izzólámpával, valamint a helyőrségi csapatkórházat s több magánfogyasztót.

*** Megörült pincér.** Szűcs Béla pincér tegnap hajnalban megörült. Kiment az Aradi-utca és belefeküdt az árok szennyvizébe. Ezelőtt tíz évvel félig megfagyva találták a rendőrök az utcán. Azóta nem

volt soha normális. Mint köz- és önévelényes örült az elmekórházban fogják ápolni.

*** Alapítványi díj beteg kereskedelmi alkalmazott részére.** A Nagyvárad Kereskedelmi és Iparkamara kereskedelmi osztálya ezennel közhírré teszi, hogy a Kereskedelemügyi m. kir. Miniszter ur hivatali előde által 52.081. VI. A. 1909. sz. a. jóváhagyott alapítólevél 5. pontja értelmében: A „Nagyvárad Kereskedelmi Kórodegyület” alapítványának 1913. évi esedékes kamatai 900 korona összegben felhasználás alá kerülnek. Ezen összeg fele, vagyis 450 K olyan kereskedelmi alkalmazottak támogatására fordítatik, akik betegség következtében az 1907. évi XIX. t.-c. kötelezettségeit meghaladó anyagi támogatására szorulnak és ezt a körülményt okmányilag igazolják. Felhívjuk ennél fogva mindazokat, akik a fenti támogatásra igényt tartanak, hogy az iránti folyamodványaikat kellően felszerelve, legkésőbbben a folyó 1913. évi április hó 20-ik napjáig az alulírott kamarához nyujtsák be. Nagyvárad, 1913 évi március hó 26-án. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara kereskedelmi osztálya: Dr Kenéz-Kurländer Ede, elnök. Dr Sarkadi Lajos, titkár.

*** Városunkban egy** mindenképpen által óhajtott, egy fölötté fontos közérdekű intézmény, a lakáskiadó vállalat máig is hiányzik. Ezen intézmény — mely hivatalosan úgy a háztulajdonos, mint a bérlő urak, tehát a város minden lakosának szolgálatot tenni és így az joggal fölötté szükséges, közérdeket szolgáló intézménynek nevezhető, — még e hó folyamán megkezdni működését. Szacsavay-u. 12. sz. a. A vállalat, amely a T. Háztulajdonos urak támogatásával indul, első sorban is azok mindennemű érdekeit szolgálja, felvilágosításokat ad, okmányokat beszerez, közigazgatási ügyekben mindenhol eljár stb. külön díjazás nélkül. — A vállalat az öt pártoló t. háztulajdonos és bérlő urak házaiban levő kiadó lakásokat pontosan nyilvántartja, azok bérbeadását személyes közreműködése által is előmozdítja, azokról mindenkinek pontos felvilágosítást ad, a szükséghez képest azonban hetenként legalább egyszer egy kizárólag kiadó lakásokról szerkesztett lapot, utmutatót ad ki, amely minden újságárusnál kapható lesz. Nem szándékunk esetelni az előnyöket, melyeket e vállalat a város lakosságának biztosít; azt mindenki első pillanatban is átláthatja. A vállalat pártolóit a kiadó lakásokhoz mért évi díjat fizetnek, a mely 2 koronánál kevesebb és 20 koronánál több nem lehet.

*** Csodaszép csemegeszőllő!** Legnemesebb hazai és tiroli fajalmák! — Naponta friss Carfiol. Idei máltai burgonya. Fajnarancsok! Kitűnő fehér és piros hegyiborok, a legolcsóbb árban. MERTZ NÁNDOR csemegéüzletében, Körös-utca. Telefon 448 sz.

*** Hölgyek** szíves figyelmébe ajánlom női-kalap különlegességi üzleteme. Bécsben és Budapesten a legelső szalonokban működtem. Mély tisztelettel Braun Margit Rimánóczy-u. 1.

*** El ne felejtse, hogy husvéti lo- csolókat** játék-tárgyakat, utazó-táskákat, ridikül löket, ajándék-tárgyakat nagyon olcsón vásárolhat a Párizsi Bazárban, Sas alatt.

x Kossuth-utca 2. sz. házban egy emeleti kétszobás lakás me lékkelhelyiségekkel f. évi május 1 re kiadó. Ertekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

x A zenekedvelő közönség szíves figyelmét felhívjuk, Hamza Jenő primás újonnan szervezett 12 tagu bandájára, mely esténként a Fekete Sas kávéházban a szebbnél szebb nótákkal szórakoztatja a közönséget. Prágai különlegességekből összeállított nagy színházi vacsora K 1-20, kicsi 80 fillér.

x **A városban** számtalan esetben lehet csoportosulásokat látni, amint a hölgyek tanácskoznak egymás között azon a hallatlan olcsó árban forgalomba hozott **harisnya és keztyű cikkeken**, amit **Ungerleider Salamon** harisnya és keztyű áruháza árusít Nagy-Váradon, Szent János-utca 4. sz. alatt.

x **DIÓ** mesés, jó, prima és még amellyt olcsón is kapható **BENEDEK TESTVÉREK Zöldfa-utcai fűszer és csemege nagyáruházában.**

x **Az „Erdélyi Kereskedelmi és Automobilforgalmi r.-t.”** Szilágyi Dezső-u. 6. sz. a. üzletében a most érkezett 20 l. e. nyitott Benz automobil megtekinthető. — A kocsik rendkívüli izléses és elegáns kivitele méltán feltűnése tarthat számot. — A cégnek a napokban jelent meg birtartalmu árjegyzéke automobil-felszerelési-cikkekről, mely érdeklődőknek rendelkezésére áll.

x **Csödtömög eladás.** KLEIN SÁNDOR és VILMOS csödtömögéhez tartozó fiók-üzletekből az árak u. m.: harisnyák, zsebkendők, parfümök, ernyők és fésű árak stb. ide lettek szállítva s azok rövid ideig Rákóczy-ut 18. alatt lesznek kiárusítva

x **Még is mozog a föld!** Mert minden nap érkezik női kalap divatujdonosság **Kohn Eszter** utóda Helén női kalap divatterme, párisi és bécsi modellekkel gazdagított üzletébe. Átalakítások jutányos árban. Gyász kalapok állandóan raktáron. A **Szigligeti-színház** szállítója. Nagyvárad, Nagy Sándor-utca 1. sz.

*** Szimfonikus női zenekar** szervez rendkívül kellemes szórakozást annak a nagyszámú publikumnak, amely esténként a **Korona-kávéházat** keresi fel. A zenekar kitűnő erői: Császari Paula hegedű- és Szegesi Mariska zongoraművésznők. Műsoruk elsőrangú számokból áll, naponta változik s mindig családias, szolid és gazdag. — A közönség tüntető szeretettel és nagy örömmel siet a **Korona kávéházba**, ahol elsőrendű kiszolgálás mellett még ilyen kellemes, olcsó és Nagy-Váradon máshol fel nem található szórakozás vár rá. A kávéház jó hírneve, a figyelmes kiszolgálás s a jelenlegi kitűnően szervezett női zenekar egyaránt biztosítják a **Korona kávéház** számára azt a nagy népszerűséget, amellyel most bír. A zenekar meglepő precizitással adja elő a legújabb operettek népszerű számain, pompás kuplékat és a legszebb népdalokat.

x **Csataldzsánál** a bolgárok és törökök harcolnak egymással, Váradon pedig a hölgyek kelnek harera a nélkülözhetetlen **Mlle Juliette-féle** angol-, francia- és hallcsont nélküli fűzőkért, a melyet jutányos árban készít a Színház-u. 4. sz. alatti fűzőterem. Állandó nagy raktár fűzővédőkben.

x **Borkimérés.** Arany János-utca 1. és Teleki-utca 40. szám alatti sarok házban tisztán kezelt borok **Rizling, Muskotály, veres.** ó és **ujbor** kicsinyben és nagyban árusítatik, Özv. Szász Józsefné kimerő.

x **Felhívom** a nagyrövidű hölgyközönség b. figyelmét az újonnan érkezett tavaszi divatfrizúrákhoz szükséges hajpótlékokra. Végzek alkalmi fésűlést, ondulatiót, hajmosást, lemoshatatlan hajfestést stb. Készíték mindennemű hajmunkát, transzformációt, illetve parókát is — természetű művészi kivitelben — polgári árak mellett. Kiváló tisztelettel **Schmidt** hölgyfodrász. Telefon 11—98. Rákóczy-ut 5. szám.

Valódi Amerikai és Chas-sala cipők, legjobb Bor-a-lino és Pichler kalapok

REICHARD áruháza

cégnél szereshetők be.

x **Női** finom párti fél cipők 4 koronától kezdve, női chewrau, vagy boksz félcipő 6 korona, férfi chewrau, vagy boksz cipő 8 korona. Kalapok, sapkák, fehérneműek, uri divatekkek legolesőbb bevásárlási forrása **Feketénél, Bémer-téren.** Üzletemet május 1-én Szent János-utca 3. szám alá helyezem át.

x **Párisi ujdonságok** érkeznek minden nap **Ujhelyi Róza** női kalap üzletébe Rákóczi-ut 2. Városi bazár.

x **Ridzyk József** épület- és műlakatos Nagy-Várad Rákóczi-ut 20. (Lévai M.-féle házban.) Javítások gyorsan és pontosan készülnek. Elvállal minden e szakmába vágó épületmunkát a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig, terv és rajz szerint. Szegecselt vasoszlopok, tüvegázak, vastetők, vasablakok, tűzmentes vasajtók, sirkerítések, üzleti vasredőnyök, ablakredőnyök, cégtáblák, takaréktűzhelyek. Lev.-lap hívásra azonnal megjelennek.

x **Két jogász sétál a városban,** szemben találják magokat egy régi ismerőssükkel Pista barátjukkal, a mint ránéznek feltűnik előttük, a barátjuknak elegáns felöltője van, a melyet hallatlan olcsó árban szerezhet be mindenki **Nagy Sándor** férfi divatruha kereskedésében a **Zöldfa-utcán,** passagé-kapu mellett.

„PATHÉ” gramofonok

(tűcserélés nélkül) és legújabb

„PATHÉ” LEMEZEK

egyedüli raktára

Kalenda János

cégnél, Nagyváradon. Telefon 245.

A „Pathé” beszélőgépekre felhívjuk a t. közönség figyelmét, melyeknél a folytonos és kellemetlen tűcserélés mellőzve van, amennyiben egy állandó zafir kövel játszanak; a hang visszaadás természetes, a felvételek művészi és így felülmulnak minden oly beszélőgépét, a melyek csak tűcseréléssel használhatók. A leghíresebb művészek által énekelt felvételek kaphatók PATHÉ lemezekben áremelés nélkül, u. m. Caruso, Alberti Werner, Slezák, Vogelstrom, továbbá Blaha Lujza és Király Ernőtől, stb. Egyedüli raktár és óriási választék **KALENDA JÁNOSNÁL** Nagyváradon, a Szt. László-téren.

IGAZSÁG- SZOLGÁLTATÁS

Apagyilkosság az esküdtsek előtt.

A múlt év december 2-án borzalmas gyilkosság történt Bihardiécszeg községben **Kurocskó Gábort** megölte a két fia, Gábor és Gyula. Az öreg a korcsmából érkezett haza, itales állapotban volt és rátámadt a fiaira, akik egyik barátjukkal, Darabant Sándorral voltak együtt. Az öreg haragudott Darabontra és dühösen rákiáltott:

— Takarodj ki a házamból!

A botjával is meg akarta ütni, a legény azonban védekezett. Erre az öreg bieskával rontott neki **Darabant Sándornak.** A két Kurocskó-fiu most a legény segítségére sietett és rárontottak az apjukra. Gábor kivette az apja kezéből a kést és beledöfte a nyakába.

Az elalélt öreget azután a két fiu a dulakodás izgalmaiban megfojtotta.

A nagyvárad esküdtbíróóság **Vámossy Mihály** elnöklete alatt tegnap kezdte tárgyalni az apagyilkosok ügyét. Nem tagadják a tettüket, de kijelentik, hogy az apjuk, aki különben is izgága, részeges ember volt, börtönte fel őket és a nagy verekezésben azt sem tudták, mit csinálnak. Nem akarták megölni az apjukat.

Délután került a sor a tanúk kihallgatására. Itélet ma lesz.

SZÍNHÁZ

Heti műsor:

Péntek: Cigányprimás.
Szombat: Lva. (Zilahyné vendégfellépte.)
Vasárnap d. u.: Koldusdiák.
este: Leányvásár. (Zilahyné vendégfellépte.)

Az elnökne. A színház jövőheti műsorának egyik szenzációs bemutatója lesz **Weber Hennequin,** a világhírű francia vígjátékgyáros cég legújabb szinpadai alkotása az Elnökne öngyásága.

SPORT

Kettős bajnoki mérkőzés. Az érdekes ünnepi football mérkőzések elmúltával ismét folytatódik a kerületi bajnokságért való küzdelem. Vasárnap két ilyen football mérkőzés lesz a Rhédey-kerti pályán. Mindkét mérkőzés igen érdekes a benne szereplő csapatok miatt. Az egyik a jelenleg legerősebb debreceni csapat a DKSE és a helybeli NSC között, a másik pedig a BVC és a NAC között fog lefolyni. A BVC is nagy buzgalommal készül, hogy méltóan helyt álljon a NAC-al szemben. A NAC ezuttal inkább a szép játékra, mint goal arányra fog szult helyezni.

EGYESÜLETEK

Elnökválasztás a mérnökegyesületben. A nagyvárad mérnök- és építészegyesület elnöke: **Pekanovits Imre** és titkára: **Kemény Ödön** lemondottak. Az egyesület szerdán este tartott közgyűlésén töltötte be a megüresedett állásokat. Elnökké újból lelkes óvációk mellett **Pekanovits Imrét** választották meg; a titkári állásra pedig **Szeszich Elek** kir. kulturmérnök lett megválasztva.

Himzés, Csipke áruk

nagy mennyiségben érkeztek;
igen olcsó árakban lesz eladva.

Méterje 2 fillértől feljebb.

Nyári keztyű párja 36 fill.

1000 drb. férfifing finom 1.94 f.

Harisnya és zsebkendő mindenárban.

Rákóczi-ut 14. volt Apolló mellett.

TÁVIRATOK

A pápa jobban van.

Budapest, márc. 27.

Rómából jelentik, hogy az *Osservatore Romano* ezt írja: A szentatya állapota *állandóan kielégítő és mindinkább javul, úgy hogy teljes gyógyulásról lehet beszélni.* Mindazáltal a szentatyanak az orvosok nézete szerint még néhány napi pihenőre van szüksége.

Szerbia visszavonul.

Belgrád, márc. 27.

A szerb kormány csak azt várja, hogy a nagyhatalmak megtegyék a kellő lépéseket, azonnal vissza fogja hívni csapatait a leendő Albánia területéről.

Szkutarii polgárok elvonulása.

Bécs, márc. 27.

A monarchia lépéseket tett a portánál, hogy utasítsa **Essad pasát,** hogy a polgárokat engedje szabadon elvonulni a várból. A szerb kormány utasította csapatait, hogy a polgárok elvonulásakor szüntesse meg **Szkutari ostromát.**

Ujabb bolgár győzelem.

Szófia, márc. 27.

A csataldzsa vonalon a bolgárok ma ismét előrenyomultak. A törököket a bolgárok visszaszorították. Csataldzsa bolgár kézen van.

Elhunyt államtitkár.

Budapest, márc. 27.

(Saját tudósítónktól.) **Imling Konrád** volt igazságügyi államtitkár ma este a Vöröskereszt-kórházban 72 éves korában meghalt. **Imlingnek** tüdőbaja volt.

SZERKESZTŐI PÓSTÁJÁZ:

Antiszemita. Nem kell komolyan venni az Uj Nagyvárad tavaszi prűszkölését; gyengébb szervezetek ilyenkor könnyen meghűlnek. Régi kopt taktika az, hogy ha az élelmes vigéttől nem akar a keresztény ember semmi rossz portékát venni, hát akkor a vigéc rögtön rátámad: »Nű, talán maga van edj antiszemita?« S erre a jámbor balekok bedűlnek és táncolnak, a hogy a vigéc fűtyöl — mert hát borzasztó eset volna az, ha valakit antiszemitanak kiáltanának ki. Csakhogy kezdjük már észrevenni, mire volt jó ez az antiszemita mumus: fálnak állítottak vele bennünket s közben elszedték, a mink volt. Most már mindig tőbben kezdik belátni, hogy ez a rendszeres leantiszemitázás csak közönséges üzleti fogás volt. Most már nem lehet ezzel az ócska fogással az embereket terrorizálni; sőt ha sokat festégetik a falra ezt a bizonyos antiszemitzmüst, egyszer csak megtalál jelenni olyan formában, amit az Uj Nagyváradnál aligha fognak szívesen látni.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

A Vigadó mozgószínház igazgatóságának nagy áldozatok árán sikerült megszerezni

A NYOMORULTAK

cimű filmet, mely csak egyetlen példányban van meg az országban. Ezen világhírű regény mozgóképen feldolgozva, színházunkban 4 este műsorát töltötte ki. Több oldalról történt felszólításnak engedve ezen világszenzációs művet

A Vigadó mozgószínház két estén át minden előadás **3 órás műsor keretében mind a négy részt egyszerre hozza színre.**

A NYOMORULTAK

Dráma 4 részben. Hugo Viktor világhírű „Les Miserables“ c. regénye után a kinematográfia részére.

27, 28 és 29-én

Első előadás kezdete 5 órakor folytatólag este 12 óráig.

Csütörtökön, pénteken és szombaton.

Jegyek előre is megválthatók és a pénztárnál is.

Parfumerie „HEZ“ illatszertár.

Háztartási, kozmetikai és kötszerészeti cikkek nagy raktára, nagyban és kicsinyben. BUDAPEST, VIII. Losonczy-utca 13. sz.

Olcsó reklámhét.

1 kor. 50 filléres alkalmi csoport, kizárólag március hó végéig érvényes. 1 nagy üveg valódi francia virágparfüm (bármely illatban). 3 drb. valódi francia virágzsappan (bármely illatban, Rambouillet gyártmány). 1 üveg legfinomabb brillantin. 1 drb. angol apasz nikkel tartóban, tehát összesen 6 drb. 1 kor. 50 fillér. Portó 20 fillér — 2 kor. 60 filléres alkalmi csoport, kizárólag március hó végéig érvényes. 3 nagy üveg valódi francia parfüm (bármely illatban). 3 drb. valódi francia szappan (bármely illatban, Rambouillet gyártmány). 1 üveg brillantin (bármely illatban). 2 drb. angol tapasz nikkel-tartóban, tehát összesen 9 drb. 2 kor. 60 fillér. Portó 40 fillér. — Komoly ajánlat, kizárólag reklám-célokat szolgál anélkül, hogy részünkre hasznót biztosítana. Postai szállítások naponta eszközöltnék, utánvét mellett. Csomagolási költséget nem számítunk. Négy koronán aluli megrendeléseknél a pénz előre beküldendő (lehet bélyegeken is 40 fill. portó díjjal. Tizenhat oldalas illatszer és háztartási értesítőkét kívánságra ingyen és bérmentve küldjük.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban

Illatszerek parfümök kölni vizek

a legszebb kivitelben és legolcsóbb árban kapható

Farkas István

„APOLLÓ“ drogueriájában

Nagyvárad, Rimanócy-palota

Rákóci-ut 7/b.

Ha nincs megelegetve szabójával, mert drága vagy rosszul szab vagy nem pontos, szóval bármilyen okból. Keresse fel **DARABONT GY. és TARSÁ** uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglepi önt az ottani szolid, olcsó, kifogástalan kiszolgálás Alkalni és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről ujjat készítenek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

RUFF ESTVÉREK

épület- és géplakatos műhelye
LUKÁCS GYÖRGY-UTCZA 26.

Mindenemű lakatos munkák, **vas-szerkezetek, vízvezeték javítások és takaréktűzhelyek** elsőrendű kivitelben.

Gazdasági eszközök készítése egy mint: ekék, boronák, borsajtók és szőlőzúzók stb. **Lancos kútaink** egy tartósság, mint vízemelő képesség tekintetében minden eddigit fölmúlhatnak. Mindenemű gépjavítások szakszerűen és gyorsan eszközölnék.

Legjobb és legizletesebb
csemege különlegességek,
legelsőbb rendű fűszerárak

előnyös árakban csak

Özv. Kádár Jánosné
elsőrangú fűszer- és csemege
kereskedésében szereshetők be.

HELYBEN TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!
vegyileg női, férfi és
gyermek ruhákat.

MOS!

gallér és kézelőket fényesre, csipke és szövet függönyök, bútor szövetek, papi és egyenruhák vegyileg tisztítatnak.

Gyár: Körözs-utca 13.

Felvételi üzlet:

Zöldfa Passage 93.

Rákóczy-ut 7. szám

Mokos Sándor.

Legolcsóbb bevásárlási források:

Ha Ön

óráját jól és jutányos árban akarja megcsináltatni, hozza el FEIN KÁLMÁN óráshoz, Teleki-u. 9. Dr Nemes ház. Villamos megállóhely. —

Órákban állandó nagy raktár.

RUM és LIKÖR

házilag való készítéséhez legjobb essentiák :: kaphatók ::

VADÁSZ ALBERT
„Angyal” droguerhiában
BÉMER-TÉR.

Deutsch Simon

bútor-asztalos Ór-u. 6.
Elvállal olesó árban háló-szoba-, ebédlő- és szalon berendezéseket, ugyszintén előszoba és konyha berendezést. Hívásra megjelenek.

ROZSNYAY JÓZSEF

mű-asztalos, Nagyváradi Kolozsvári-u. 77.

Európa nagyobb városaiban évek során át szerzett gyakorlati ismereteim lehetővé teszik, hogy a mai közönség részére a művészi kivitelű különlegességi munkákat is kellő szak-tudással a legpontosabban elvégezzem. Készítek továbbá: modern háló, szalon, bútor és üzleti-berendezéseket, portálokat, lakás- és kastély-berendezéseket minden stílusban és kivitelben a legszilárdabb árak mellett. Egy kísérlet elengedő, hogy a t. uri közönség bizalmát továbbra is kiérdemeljem.

Tisztelettel ROZSNYAY JÓZSEF, műasztalos.

Haas Lajos

Gáz és villanyberendezési vállalat.
Elvállal mindennemű gáz és villany-berendezéseket és jókarbantartást.

TELEFON 1038. sz.

UJ keztyüs és sérvkötő készítő!

Keztyük mérték után gyorsan és legjutányosabb árban készíttetnek. B. Á. I. keztyük 70 cm. hosszú, csak 6 korona. Tisztítások és javítások azonnal eszközöztetnek. Ruganyos sérvkötők 4 korona.
HORVÁTH R.
Nagyváradi, Szt János-utca

Alapított 1893. Freund Benjámín Alapított 1893.

műorás, ékszerész és látszerész
Nagyváradi, Rákóci-ut, Széchenyi-szálloda épület.

RITKA ALKALOM.

Üzletem átalakítása miatt a teljes raktáramat kiarsítom eddig nem létező leszállított árban, arany-, ezüst-, nikkell órákat, aranyláncokat, gyűrűket, fül-függőket és más ékszereműket, kina ezüst tárgyak. Ingaórák, látszereknél 50% engedmény.

HA A KOSSUTH-

utczába vezetli útja, keresse fel a legjobb hírnévnek örvendő

KEPES ETEL

varró- és himző előnyemdját, ahol bevásárlásait a legolcsóbban eszközölheti kézi munka anyagokban.

Oláh Sándor

épület- és műlakatos
Beöthy Ödön-u. 43.

Elvállal minden e szakmába vágó új munkákat és javításokat jutányos árban. Takarékos tüzhelyek állandóan ratáron. Költségvetést kívánatra küldök.

Izléses arany- ezüst ékszerek, finom, órák legolcsóbban kaphatók

Szilágyi Géza és Ts-nál
Rákóci-ut

Telefon. 630.

Alapított 1895-ben.

Deo Adiuuante!

Imrek Károly

épület és műbutor asztalos N.-Várad, Alapi-utca 10. szám.

Alapított 1895-ben.

Szántó Dezső

első

nagyváradi

REDÖNY-

GYÁRA Rulikovszky-ut

TELEFON 491.

Petry Árpád

órák- és műszerész

Nagyváradi, Rákóci-ut 9.

Tarsoly és Risztó mellett, a Rimanóczy-palotával szemben. Mindennemű műszerész munkák szakszertű javítása elfogadtatás.

Villamos berendezéseket, u. m. magánépületek világítási felszereléseit, esengő házi telefon, ipartelepek, gyárak, és malmok. Villamos világítási és erőátviteli berendezéseit pontosan és szakavatottan készít

SZENES SÁNDOR

villamos berendezési vállalkozó Szalárdi-u. 9. Költségvetéssel díjtalanul szolgál, meghívásra azonnal jövök.

Izsák Lidia

mellfűzői, amelyek bécsi modellek szerint készülnek, országsherte nagy népszerűségnek örvendenek a hölgy közönség körében. Megrendelő mérték szerint,

Nagyváradi, Nagy Sándor-u. 1. Fűző-üzlet: TELEFON 1-53. szám.

Táray Sándor

telefon 558. telefon 558.

NAGYVÁRAD

Körözs-utca 11. sz.

Épület és műlakatos vízvezeték és vasszerkezeti munkák.

Mezey János és Társa

fűszer, esemege kereskedése Nagyváradon, szt. László-tér és Teleki-utca sarok.

Szolid üzlet többet nem ad, de kevesebbet sem.

NE ADJUK

pénzünket idegen cégnek, vegyünk

lánckútat

MÁRKUZ JÓZSEFNÉL

Akadémia-u. 1. sz.

FELDSTRICK KÁLMÁN

könyvkötészet és dobozgyártása

NAGYVÁRAD, Rákóci-ut, Moskovits palota

Biharmegye és N.-Várad város kir. itélőtábla és a megyei főszolgabíróságok és körjegyzőségek szerződéses szállítója.

Udvari kávéház

családok kellemes szórakozó helye. Esténként Bebe Kálmán teljes zenekarával hangversenyez. — Bejárat

Szt. László-tér és Zöldfa-utca.

Jenny Jenő

órák, ékszerész és látszerész. Ajánlja dús felszerelt óra és ékszer nagy raktárát jutányos árban. Szent János-u. 39. sz. Óra és ékszer javításokat pontosan eszközölk.

Tanuló felvétetik.

Kerékpár varrógép s gramophon javításokat készíttetni legelőnyösebb

Horvát Béni

mechanikusnál,
Kossuth Lajos-utca 18.
Az összes alkatrészek állandóan raktáron.
TELEFON 1038. szám.

Alapított 1880-ban Schopper György

utóda veje

Rohoska Pál

Villanyerőre berendezett gépjavit, vas és rézüntőde
NAGYVÁRAD,
Sánc-utca 22. sz.

ÉGI LANT

ker. katolikus imádságos és énekes könyv, díszes vászonkötésben

1 K 30 fillérért kapható a Szt. László-nyomda részvénytársaságnál.

Nagyváradi

Tisztviselők Fogyasztási Szövetkezete

fűszer-, esemege-bor és gyarmatárukban
legolcsóbb bevásárlási forrás.

Rákóci-ut, 6. szám alatt az Orsolya-zárda épületében

Telefon 769. sz.

Melecco Péter cementárugyár és építési vállalat részvénytársaság
Budapest, IX. Timót-utca 4. a. b. szám.
Nagyváradfi fióktelep: Szőlős-u. 16.

Gyárt: Szabadalmazott géppel gyártott karmantus portlandcement csöveket az összes szabványos méreteken és az ahhoz való idomdarabokat, csömösziót és vasbetétes, valamint portlandcement csöveket, kútgyűrűket stb.

Márvány mozaiklap, műkő- és cementárugyár. Beton és vasbeton építési vállalat.

Elvállal: Utcák és házak csatornázását, hidak és vízmedencék szak-szerű építését. Nagyobb vállalatoknál **tervekkel és költségvetéssel szolgál.**

Meghívást az ország bármely részéből elfogad.

Telefon 12-64.

ÉHIK ANTAL

épület- és diszmű bútór asztalos
Sánc-utca a kala gyár épületében.

Állandóan raktáron tart saját készítményű modern bútorokat, háló-szoba és ebédlő-szoba berendezéseket stb. Ugyanott félig használt bútorok is kaphatók.

Telefon 12-64.

Értesítés.

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy a **Kossuth-utcán** lévő a

„NAGY PIPA“

vendéglőt átvettem és azt ujonnan átalakítom.

Naponta friss csapolású **kőbányai salon sör** (alá Pilseni!)

Kitűnő érmelléki faj borok. **Izletes magyaros konyha.**

Naponta válogatott zónás reggelik. Előzékeny és figyelmes kiszolgálás.

Pénteken mindég halestély.

Szombaton állandóan nagy hurkaestély zeneszó mellett.

Szíves pártfogást kér

Popovics Sándor,
vendéglős.

Nagyvárad város jéggyára, Össi-téren.
Gyári telefonszám 651. Üzletvezető telefonszáma 1046.

Tisztelettel értesítjük a t. jégfogyasztó közönséget, hogy rendes üzemünket megkezdtük és házhoz szállítunk vízvezetési vízből előállított

kristály tiszta műjeget.

Havi bérlet rendszerre előjegyzések elfogadtnak; napi egész tábla szállításnál havi 9 koronát, napi fél tábla szállításnál 4-50 koronát számítunk.

A szállítás gyorsan és pontosan, tisztán kezelt hygienikus kocsikon történik.

Megrendelések telefonon is eszközölhetők, melyek mindenkor a leggondosabban lesznek előintézve.

Kereskedelmi magántanfolyam!

Gyorsírás, gépirás, könyvvitel ker. számtan, magyar és német levelezés, szépírás.

A tanfolyam célja, hogy oly férfiak és nők, kereskedők és iparosok, akiknek nem állt módjukban ker. iskolát végezni, a kereskedelmi életben való gyakorlati ismeretekre kiképeztessenek.

Teljes kiképzés 4 hó.

Beiratkozások már most eszközölhetők
Méréselt tandíjjal! Egyleti tagoknak kedvezmény!

Állásközvetítés!

Könyvfelfektetés, mérlegkészítések, bizalmi könyvvizitók, kereskedelmi megbízások pontosan és diszkréten eszközölhetők.

DONAT tanfolyama Szabadság-u. 5.

Orosilag több száz esetben ajánlva.
10-39. Telefon 10-39.

KEPES ELEK

orvosi kötszerész üzlete Nagyvárad, «Sas-passage» átjáró.

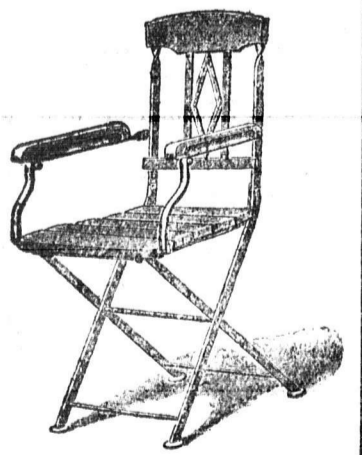
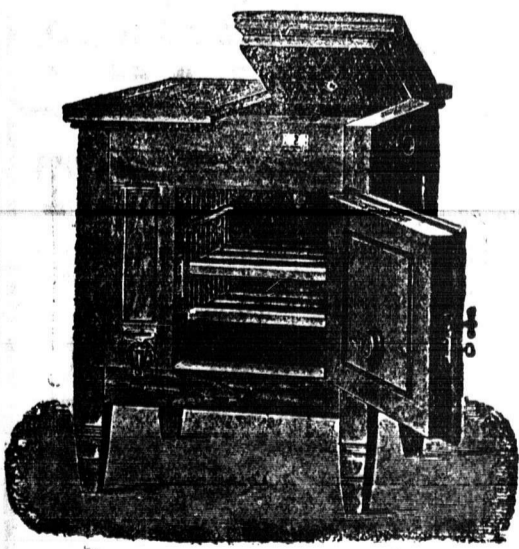

Ajánlja saját készítményű **sérvkötőit,**

szupezorionok fecskeidők és betegápolási cikkeit, u. m. egyenestartók, haskötők, ágytálok, bidég,

anatómiai sérvkötők

a melyek a sérvet állandóan visszatartják, műlábak és művégtagok, támgépek, gummi eikkek, harisnyák stb. és a még fel nem sorolható eikkek. **Külön probaterem női és férfi kiszolgálására. Óriási nagyraktár. Tisztviselők és iparosoknak árengedmény.**

J É G S Z E K R É N Y E K kerti vasbútorok, valamint konyha-fabútorok is u. m.: konyha kredenz, **FAGYLALT-GÉPEK és FORMÁK** asztal, szék, zsámoly, teknő és az összes konyha berendezések

TARSOLY és RISZTÓ különlegességek vaskereskedésében
Nagyvárad, Rákóczi-ut. Telefon 390 szám.